

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 149/16

KLAGER: Stig Anders Ohrvik
ADRESSE: Skogveien 8, 6530 Averøy
PUBLIKASJON: NRK
PUBLISERINGSDATO: 10., 11. og 12.05.2016
STOFFOMRÅDE: Politikk
SJANGER: Nyhet
SØKERSTIKKORD: Habilitet, kontroll av opplysninger, saklighet og omtanke, retting og eventuell beklagelse
REGISTRERT: 15.05.2016
BEHANDLET I PFU: 23.08.2016
BEHANDLINGSTID: 98 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Parallell klager mot Romsdals Budstikke (sak 150/16) og Sunnmørsposten (151/16).

SAMMENDRAG:

I forbindelse med regionreformen gjennomførte tre mediehus i Møre og Romsdal, NRK Møre og Romsdal, Romsdals Budstikke og Sunnmørsposten, en spørreundersøkelse om holdninger til regionreformen på Nordvestlandet. Undersøkelsen ble gjennomført av markeds- og meningsmålingsinstituttet Sentio Research i begynnelsen av mai 2016. De tre mediebedriftene brukte materialet som grunnlag for redaksjonell omtale.

NRK publiserte **tirsdag 10. mai 2016** et radioprogram (God morgen Møre og Romsdal) der tema var «Møre og Romsdal står sterkt, men halve Nordmøre ser nordover».

I påfølgende nettartikler var kjernen i informasjonen den samme, at det er stor oppslutning i befolkningen om å beholde Møre og Romsdal som eget fylke.

KLAGEN:

Klageren mener NRK brøt god presseskikk i forbindelse med gjennomføringen og omtalen av undersøkelsen. Han viser til at respondentene ble bedt om å ta stilling til følgende alternativer:

- Hele fylket blir en del av Region Midt sammen med Trøndelagsfylkene
- Hele fylket blir en del av Region Vestland sammen med Sogn og Fjordane og Hordaland.
- Fylket splittes, Romsdal og Nordmøre går nordover mens Sunnmøre går sørover.
- Møre og Romsdal består som egen region.

Klageren skriver at mange av respondentene mener at ingen av alternativene er aktuelle, og at alternativet at Nordmøre går nordover, og Sunnmøre og Romsdal går sørover, mangler. (Vår understrekning.) Han mener derfor undersøkelsen mangler validitet og reliabilitet, og at den vil farge respondentenes holdning. Klageren mener at for store deler av befolkningen på Nordmøre «er det viktigste poenget nettopp å skille lag med resten av fylket». «Når de tre redaksjonene i samarbeid med meningsmålingsinstituttet velger å utelate det meste åpenbare svaralternativet for store deler av befolkningen på Nordmøre, er det derfor manipulativt.»

I klagen anføres det brudd på Vær Varsom-plakaten punkt 1.2, at ulike syn skal komme til uttrykk, punkt 2.2 om habilitet, fordi de tre redaksjonene dekker Sunnmøre og Romsdal, 3.2, om kontroll av opplysninger og 4.13 fordi NRK ikke har rettet opp feil og eventuelt beklaget. Klager viser også til manglende saklighet og omtanke, punkt 4.1, og at NRK har blandet kommentarer og fakta, punkt 4.2.

Påklaget materiale er vedlagt.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram. Fra de innklagde mediene vises det til at både Romsdals Budstikke og Sunnmørsposten har publisert et innlegg/kronikk fra klageren der han får kritisere statistisk metode og valg av svaralternativer, samt kommentar til utsagn fra Sentio Research. Det ble, ifølge mediene, i tillegg foreslått å lage en nyhetsartikkel om saken, men at et krav fra klageren om at de skulle publiseres en beklagelse om det «manglende» svaralternativet ble avvist av redaktørene. Det anføres videre at NRK likevel valgte å publisere en nettartikkel med klagerens kritikk.

TILSVARSRUNDEN:

De tre mediene har avgitt felles tilsvaret, koordinert av NRK, under omtalt som «**mediene**».

Det anføres at man oppfatter at klagerens kritikk av manglende svaralternativ er klagens kjerne. Det anføres at spørsmålene ble formet ut fra hva som har vært oppe i debattene de senere årene og at tanken var å fange opp hovedretningene for folk i fylket.

«Det kan selvsagt diskuteres om flere og mer geografisk spesifikke alternativer burde vært med, men etter vår mening ville det i så fall ikke vært begrenset til et eget Nordmøre-alternativ. Spesifikke alternativer for Romsdal og Søre Sunnmøre/Nordfjord kunne alle vært relevante i en slik sammenheng. I så fall hadde det blitt en ganske lang rekke svaralternativer for respondentene, og vår vurdering var at det var viktigst å undersøke holdningene til hovedretningene nordover/sørover/som nå.»

Mediene viser til at undersøkelsen er utført av Sentio Research, som ikke hadde merknader til alternativene som ble valgt. Videre vises det til at alle de tre mediene viste full åpenhet omkring hvilke spørsmål respondentene tok stilling til, og at lesere/lyttere dermed hadde mulighet til å vurdere grunnlaget for og validiteten av undersøkelsen. Det vises også til publiseringene av klagers kritikk at undersøkelsen og dekningen av den.

Mediene tar sterk avstand fra klagers påstand om at meningsmålingen er «manipulert» og «rigget» for å «oppnå et bestemt resultat og/eller avskjære store deler av befolkningen (...) fra å respondere på sitt naturlige valg», og at dette skal innebære brudd på Vær Varsom-plakatens punkter 1.2 og 2.2. Mediene mener klager antyder at det er begått en bevisst handling for å påvirke resultatet i en bestemt retning. Det vises igjen til åpenheten i metodebruk og at undersøkelsen er gjennomført med utspring i det samfunnsvitenskapelige miljøet på NTNU. Det understrekes også at det ikke er gitt noen føringer om bestemt resultat.

Med hensyn til klagers anførsel om manglende retting og beklagelse viser mediene til at det etter deres mening ikke er brakt feilaktige opplysninger som det var noe behov for å rette ei heller beklage. Det vises imidlertid til forståelse for at klageren mener det kunne vært gitt flere/andre svaralternativer, men at dette ikke innebærer noe presseetisk brudd.

Klageren fastholder klagen. Han mener mediene «fortsatt prøver å gi inntrykk av at ønsket om å løsrive Nordmøre fra resten av Møre og Romsdal er et urealistisk scenario framsatt av en marginal gruppe». Han mener at så fremt dette ikke er gjort med overlegg, må det bero på manglende kompetanse om forholdene i store deler av fylket. Han mener mediene har tatt grundig feil og at de ikke har fanget opp hovedretningen på Nordmøre.

Mediene understreker i sitt andre tilsvare at de aldri har hatt som intensjon å fremstille Nordmøres ønske om løsrivelse fra resten av fylket som et urealistisk alternativ, men at det ikke var tema for undersøkelsen. «Vi ønsket å finne ut om folk ville nordover, sørover, splitte fylket eller beholde det samlet – noe undersøkelsen ga svar på og som vi har gjort rede for i vårt (første) tilsvare.»

